

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 5531

Αριθμ.

Αθηνησι τη, 17η Δεκεμβρίου 2020

Διεκπ. 2326

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3031

Πρός
τό Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Ἐπί τῇ πρώτῃ τοῦ Ἔτους καί περί τῆς ἐνάρξεως τῶν
Ἐορτασμῶν γιά τά 200 Χρόνια ἀπό τήν Ἑλληνική Ἐπανά-
σταση».

*«Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπί τάς κεφαλάς
ἡμῶν. Διήλθομεν διά πυρός καί ὕδατος καί
ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν» Ψαλμός 65ος*

Ἀδέλφια μας ἀγαπημένα,
Καλή καί εὐλογημένη Χρονιά!

Ἐορτάζουμε σήμερα τήν κατά σάρκα Περιτομή τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τήν ἔναρξη τοῦ νέου ἔτους 2021.
Τιμοῦμε τήν μνήμη τοῦ σοφοῦ Ἁγίου Ἱεράρχου Μεγάλου Βασι-
λείου Ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας καί ταυτοχρό-
νως εἰσερχόμεθα σέ μία χρονιά, ἡ ὁποία βρίθει διδαγμάτων καί
συμβολισμῶν.

Ἀρχίζει σήμερα τό ἔτος 2021, κατά τό ὁποῖο σύμπας ὁ Ἑλ-
ληνισμός καί κάθε ἀδούλωτο πνεῦμα θά τιμήσει, παρὰ τίς ὑ-
γειονομικές δυσκολίες καί μέ σεβασμό πρὸς τά ὑγειονομικά μέ-

τρα προφυλάξεως, τά 200 ἔτη ἀπό τήν Ἐθνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821.

Ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τήν Ἐπανάσταση ὡς ἓνα πνευματικό γεγονός. Πανηγυρίζει τόν Ἀγῶνα γιά τήν Ἀνεξαρτησία καί τήν Παλιγγενεσία ὡς τύπο τοῦ διαχρονικοῦ ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου κατά τῆς τυραννίας καί τῆς δουλείας τόσο τῆς ἐξωτερικῆς, ὅσο καί τῆς ἐσωτερικῆς, τόσο τῆς συλλογικῆς, ὅσο καί τῆς ἀτομικῆς. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει τό 1821 ὡς μία ἄλλη Ἐξοδο ἀπό τήν νοητή Αἴγυπτο, πρᾶγμα τό ὁποῖο ὑποδηλώνεται καί μέ τόν ἐξαιρετικά συμβολικό ἀγιογραφικό ἑορτασμό τῆς ἡρωικῆς Ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου. Αὐτό εἶναι τό νόημα μέ τό ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία συνέδεσε ἀπό τήν ἀρχή τόν ἑορτασμό τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας, ὡς μερική, δηλαδή, πραγμάτωση μέσα στήν ἱστορική συγκυρία τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας τοῦ ὅλου ἀνθρώπου (Τίτ. 3, 5).

Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καί ἐπιλέγει νά κατανοεῖ τήν ἱστορία μέ ὄρους μή γεωπολιτικούς διότι κατανοεῖ τόν κόσμο μέ ὄρους ἐσχατολογικούς. Γι' αὐτό ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ καί τότε καί τώρα καί πάντοτε «μωρία» καί «σκάνδαλο» (Α΄ Κορ. 18, 24). Ἡ Ἐκκλησία σκέπτεται μέ ὄρους «λειτουργικοῦ χρόνου» καί τοῦτο διότι, ὡς φορέας τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θείου Λόγου, ἀναλαμβάνει τήν εὐθύνη ἔναντι τῶν ἀνθρώπων πού τήν ἀπαρτίζουν καί τούς διαποιμαίνει, νά μεταμορφώσει τόν χῶρο καί τόν χρόνο.

Τό τόλμημα τῶν προγόνων μας ἦταν μεγάλο! Τετρακόσια χρόνια ὑπό τήν καταπίεση τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ, κι ὅμως, ἐκεῖνοι κράτησαν τήν πίστη, τήν ἐθνική ταυτότητα καί τήν ἐλπίδα. Ἄλλα ἔθνη, ἂν εἶχαν ἔστω καί γιά λίγες δεκαετίες ὑποστεῖ τόν τυραννικό ὀθωμανικό ζυγό, θά εἶχαν ἀλλοτριωθεῖ. Ὡστόσο, ὁ Ἑλληνισμός ἐπιβίωσε παρά τό παιδομάζωμα, τά σκλαβοπάζαρα καί τίς ἀναρίθμητες βιαιότητες, στηριγμένος στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τήν θυσία τῶν Νεομαρτύρων καί τήν ἀγωνιστικότητά του.

Σᾶς καλοῦμε σήμερα νά κλίνουμε εὐλαβῶς τό γόνυ ἐνώπιον τῆς σεπτῆς μνήμης τῶν Νεομαρτύρων καί τῶν Ἡρώων τῆς πίστεως καί τῆς πατρῶας γῆς. Τῶν ἀνδρῶν καί γυναικῶν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, οἱ ὁποῖοι δέν δέιλιασαν μπροστά στό σπαθί τοῦ δημίου ἢ στήν ἀγχόνη τοῦ ὀθωμανοῦ ἱεροδικαστῆ καί ὁμο-

λόγησαν Χριστό Αναστάνα. Οί Νεομάρτυρες θυσίασαν τήν ζωή τους γιά νά διατρανώσουν τό μήνυμα στους Ὁρθοδόξους Ἕλληνες ὅτι δέν πρέπει νά ἐξισλαμισθοῦν, δέν πρέπει νά γίνουν ἐξωμότες, ὅτι μέλλον δέν ὑπάρχει χωρίς φῶς Χριστοῦ.

Οί περισσότεροι ἐκ τῶν Νεομαρτύρων θά εἶχαν σώσει τήν ζωή τους ἂν εἶχαν ἀλλαξοπιστήσει. Κι ὅμως, στάθηκαν ὄρθιοι μέ ἡθος Χριστιανικό καί τόλμη Ἑλληνική. Προτίμησαν τόν μαρτυρικό θάνατο παρά τήν ἀλλαγὴ πίστεως καί ἐθνικῆς συνειδήσεως. Ἄς μὴν ξεχνοῦμε ὅτι, ὅποιος χανόταν γιά τήν Ὁρθοδοξία, χανόταν καί γιά τόν Ἑλληνισμό. Ὁ ἐξισλαμισμένος «τούρκευε» καί γινόταν διώκτης τῶν Χριστιανῶν, τῶν μέχρι πρότινος ἀδελφῶν του.

«Κατ' ἀλήθειαν τοῦτο εἶναι θαῦμα παρόμοιον ὡσάν νά βλέπη τινάς μέσα εἰς τήν καρδίαν τοῦ χειμῶνος ἐαρινά ἄνθη καί τριαντάφυλλα ... Ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας νά βλέπη ἐλευθερίαν»! Ἔτσι ἐκφράζει τόν θαυμασμό του γιά τούς Νεομάρτυρες, τούς μετά τήν Ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως καλῶς ἀθλήσαντας καί ξίφει ἢ ἀγχόνη τελειωθέντας, ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης. Ὁ πολυγραφότατος Νάξιος μοναχός τοῦ 18ου αἰῶνος κατέγραψε 87 συναξάρια Νεομαρτύρων στό περίφημο «Νέον Μαρτυρολόγιον», τό ὁποῖο ἐξεδόθη τό 1799. Μεταξύ τῶν Νεομαρτύρων τούς ὁποίους καταγράφει, περιλαμβάνεται καί ὁ Φωτιστής τῶν σκλάβων, ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός (1714 – 1779), ὁ ὁποῖος ἐργάσθηκε ἀόκνως γιά νά ἀποτρέψει τούς ἐξισλαμισμούς καί νά διαδώσει τήν Ἑλληνορθόδοξη Παιδεία.

Οί Νεομάρτυρες ἦσαν οἱ πρῶτοι ἀντιστασιακοί τῆς δουλείας, ὅπως τούς ὀνόμασε ὁ ἀείμνηστος θεολόγος καί ἱστορικός π. Γεώργιος Μεταλληνός. Οἱ ἀγιασμένες αὐτές μορφές, αὐτό τό πραγματικό νέφος τῶν χιλιάδων Νεομαρτύρων, ἦσαν οἱ πρωτεργάτες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως. Ἄν αὐτοί δέν εἶχαν θυσιασθεῖ γιά τήν Πίστη καί τήν Πατρίδα, δέν θά ὑπῆρχαν τό 1821 Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι γιά νά ἀγωνισθοῦν.

Ἡ Ἑλληνική Ἐπανάσταση ἦταν ἐπανάσταση ἐθνική καί θρησκευτική. Δέν ἀντέγραψε καμία ἄλλη ἐπανάσταση οὔτε, ἄλλωστε, θά μπορούσε νά ἐμπνευσθεῖ ἀπό ἰδεολογίες πού περιεῖχαν ἀθεϊστικά ἢ ἀντιεκκλησιαστικά μηνύματα. Ὁ Στήβεν Ράνσιμαν, κορυφαῖος Βρετανός Βυζαντινολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἔγραψε στό ἔργο του «Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν Αἰχμαλω-

σία» ὅτι: «στή διάρκεια τῶν σκοτεινῶν αἰῶνων ἡ Ὁρθοδοξία δια-
φύλαξε τόν Ἑλληνισμό. Ἀλλά καί χωρίς τήν ἠθική δύναμη τοῦ
Ἑλληνισμοῦ ἡ ἴδια Ὁρθοδοξία ἴσως νά εἶχε συρρικνωθεῖ».

Τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ «δι' οὗ πάντοτε νικῶμεν» παρουσι-
άζει ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στήν πρώτη Προκήρυξή του τῆς
24ης Φεβρουαρίου τοῦ 1821. Ἡ Φιλική Ἐταιρεία εἶχε ὀρίσει, ἤδη
ἀπό τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1820, ὡς ἡμέρα τοῦ ξεσηκωμοῦ τήν ἡ-
μέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τήν 25η Μαρτίου, γιά νά καταδείξει
τήν σύνδεση τῆς Παναγίας καί τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πίστεως
καί τῆς Πατρίδος. Τήν σύνδεση τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἑλλήνων
ὡς Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας Του. Οἱ πρωταγωνιστές τοῦ Ἀγῶνα ὁ-
μολογοῦν τήν Χριστιανική Πίστη τους καί σέ ὅλες τίς Ἐθνικές
Συνελεύσεις θέτουν ὡς προοίμιο τῶν Συνταγμάτων τήν ἐπί-
κληση πρὸς τήν Ἁγία Τριάδα. Οἱ ὀθωμανοί, γνωρίζοντας ὅτι ὁ
Ὁρθόδοξος κλῆρος ἦταν ἡ πνευματική ἡγεσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ,
ἐκδικήθηκαν πρῶτους ἀπ' ὅλους Πατριάρχες, Ἐπισκόπους, Ἱε-
ρεῖς, Μοναχοὺς καί Μοναχές. Καί τούς θανάτωσαν μέ τρόπο
μαρτυρικό. Μεταξύ αὐτῶν ξεχωρίζει ἡ μορφή τοῦ Ἁγίου Ἐθνοϊ-
ερομάρτυρος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε',
τοῦ ὁποῦ τοῦ ἁγιασμένο λείψανο φυλάσσεται στόν Καθεδρικό
Ναό τῶν Ἀθηνῶν, μαζί μέ τά ἱερά λείψανα τῆς Κυρᾶς τῶν Ἀθη-
νῶν, τῆς Ἁγίας Φιλοθέης.

Ἦθελε ὄντως ἀρετήν καί τόλμην ἡ Ἐλευθερία! Οἱ συνθη-
κες ἦσαν ἀντίξοες. Ἡ Ἱερά Συμμαχία ἀντιπάλευε τίς ἐθνικές
ἐξεγέρσεις λαῶν πού διασποῦσαν τίς μεγάλες Ἀυτοκρατορίες.
Οἱ Ἕλληνες ἦσαν λιγότεροι ἀριθμητικά, ἀλλά πέτυχαν νά
ἐλευθερωθοῦν. Παρά τήν διχόνοια, ἡ ὁποία ἔθεσε σέ κίνδυνο
τόν Ἀγῶνα, κατόρθωσαν νά σηκώσουν τό ἀνάστημά τους ἀπέ-
ναντι στόν ὀθωμανό δυνάστη, νά προτάξουν καί νά κατακτή-
σουν τήν Ἐλευθερία ἔναντι τοῦ θανάτου. Οἱ Ἕλληνες ὑπῆρχαν,
ὑπάρχουν καί θά ὑπάρχουν! Ὅπως χαρακτηριστικά ἀπάντησε
ὁ Ἐθνομάρτυς τοῦ 1821 Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός
στόν ὀθωμανό διοικητή καί δήμιό του: «Ἡ Ρωμηοσύνη ἔν νά
χαθῆ ὄντας ὁ κόσμος λείψει!». Ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμός, δη-
λαδῆ, θά ὑπάρχει, θά ἐπιβιώνει καί θά ἀγωνίζεται μέχρι τήν
συντέλεια τοῦ αἰῶνος.

Εἶδαμε ἀδελφούς νά χάνονται, ἀλλά δέν λιποψυχήσαμε!
Εἶδαμε κατακτήσεις καί ἀπώλειες ἐδαφῶν, ἀλλά δέν σταματή-

σαμε νά ἀγωνιζόμαστε! Ἡ πίστη στόν Θεό, ἡ συνείδηση τῆς διαχρονικῆς συνέχειας τοῦ Ἔθνους, ἡ ἀγάπη μας γιά τά γράμματα, τό ἀντιστασιακό μας ἦθος, ἡ κοινοτική ἀλληλεγγύη, αὐτά ἦσαν τά πνευματικά ἐφόδια πού ὀδήγησαν στήν Ἐλευθερία καί θέριεψαν τό κίνημα τοῦ Φιλελληνισμοῦ.

Χωρίς νά ἀπελευθερωθοῦν ὅλα τά ἐδάφη ὅπου διαβιούσαν Ἕλληνες, ἐπί 400 χρόνια γιά τήν Νότιο Ἑλλάδα καί 500 χρόνια γιά τήν Βόρειο Ἑλλάδα, διατηρήσαμε ἄσβεστη τήν φλόγα καί δέν ἀπογοητευθήκαμε! Δέν ὑποδουλωθήκαμε ἠθικά καί πνευματικά. Ἦμασταν καί εἴμαστε πάντοτε ἐλεύθεροι. Ἐλεύθεροι στήν καρδιά, ἐλεύθεροι στήν σκέψη, ἐλεύθεροι στό φρόνημα, ἐλεύθεροι στήν συνείδηση!

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πολιτιστικῆς Ταυτότητος, ἔχει προγραμματίσει 261 ἐκδηλώσεις σέ ὅλη τήν ἐπικράτειά Της γιά νά τιμηθεῖ ἡ μεγάλη Ἐπέτειος, ὀργανώνοντας ἐκδόσεις, συνέδρια, λατρευτικές συνάξεις καί καλλιτεχνικές ἐκδηλώσεις. Τό Πρόγραμμα βρίσκεται ἤδη ἀναρτημένο στόν ιστότοπο www.ekklisia1821.gr, τόν ὁποῖο δημιούργησε ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰδικά γιά τίς Συνοδικές καί Περιφερειακές δράσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τό ἔτος 2021. Παράλληλα, κυοφοροῦνται συνεργασίες μέ τά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα, τήν Τοπική Αὐτοδιοίκηση καί ἄλλους Φορεῖς.

Ἀδέλφια μας, ἐλάτε!

Εἶναι ὁ καιρός νά θυμηθοῦμε, νά μάθουμε, νά ἀναστοχασθοῦμε.

Γιά τήν Ἐλευθερία καί τήν Αὐτοδιάθεση, γιά τό Δίκαιο καί τήν Ἐνότητα, γιά τήν Ἀξιοσύνη καί τήν Φρόνηση.

Γιά τοῦ Χριστοῦ τήν Πίστη τήν Ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν Ἐλευθερία.

Γιά ὅλα ἐκεῖνα τά ἰδανικά πού μᾶς ἔκαναν φωτοδότες ἀγωνιστικότητας, πολιτισμοῦ καί προκοπῆς ἔχουμε τό χρέος καί τήν ἀπαράμιλλη τιμή νά ἐορτάσουμε κατά τήν διάρκεια τοῦ σπουδαίου αὐτοῦ ἔτους τά 200 χρόνια του ἀναστημένου Γένους.

Κι ἂν νομίζουμε πώς οἱ δυσκολίες μποροῦν νά μᾶς νικήσουν, ἄς θυμόμαστε πάντοτε ὅτι ἀνασυστήσαμε τό Κράτος μας

βασισμένοι στά ἰδανικά τοῦ '21, ἐνῶ ὅλα «τά 'σκιαζε ἡ φοβέρα
καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά».

Εἶναι ἡ στιγμή νά τιμήσουμε τό αἷμα μας, νά κοιτάξουμε
κατάματα τήν ἱστορία μας. Τούτη τήν ἱστορία, πού λάμπρυνε
τό Ἔθνος μας στά πέρατα τῆς Οἰκουμένης. Τούτη τήν δόξα,
πού στεφανώνει τίς θάλασσες καί τήν γῆ μας. Τούτη τήν πίστη,
πού κρατεῖ ἀταλάντευτη τήν ἐλπίδα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη αὐτοῦ
τοῦ τόπου. Ἀπό τήν Κρήτη ὡς τήν Θράκη κι ἀπό τήν Ἑπειρο ὡς
τήν μαρτυρική μας Κύπρο.

Μέ γνώση γιά τό παρελθόν καί χριστιανική βεβαιότητα
γιά τό μέλλον, οἱ Μεγάλες Ὁρες τοῦ Ἔθνους μᾶς ὀδηγοῦν!

Ἐκ βάθους καρδίας εὐχόμεσθε πρὸς ὅλους τό νέο ἔτος νά
εἶναι πάροχο παντός ἀγαθοῦ ἐκ τοῦ Νηπιάσαντος γιά τήν σω-
τηρία μας Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰρηνικό καί εὐλογημένο.

Μέ συγκίνηση, ὑπερηφάνεια καί πατρική ἀγάπη

- † Ὁ Ἀθηνῶν **Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Σ**, Πρόεδρος
- † Ὁ Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καί Πλωμαρίου Ἰάκωβος
- † Ὁ Γουμενίσσης, Ἀξιουπόλεως καί Πολυκάστρου Δημήτριος
- † Ὁ Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων
- † Ὁ Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου Δαμασκηνός
- † Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης Ἀνδρέας
- † Ὁ Ξάνθης καί Περιθεωρίου Παντελεήμων
- † Ὁ Ἄρτης Καλλίνικος
- † Ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καί Πετροπόλεως Ἀθηναγόρας
- † Ὁ Ζακύνθου Διονύσιος
- † Ὁ Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὁρωποῦ Κύριλλος
- † Ὁ Νέας Ἰωνίας, Φιλαδελφείας,
Ἡρακλείου καί Χαλκηδόνος Γαβριήλ
- † Ὁ Γλυφάδας, Ἑλληνικοῦ, Βούλας,
Βουλιαγμένης καί Βάρης Ἀντώνιος
- Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
- † Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

Κοινοποίησης:

Ειδικήν Συνοδικήν Έπιτροπήν
Πολιτιστικῆς Ταυτότητος